

EURÓPA TANÁCS
MINISZTERI BIZOTTSÁG

**R (80) 11. számú Ajánlás
az ítélethozatal megelőző fogva tartásról***

(Elfogadta a Miniszteri Bizottság 1980. június 27-én a miniszteri megbízottak 321. ülésén)

A Miniszteri Bizottság az Európa Tanács Alapszabályának 15/b. cikke alapján,

Figyelembe véve a 65/11. számú Határozatot a vizsgálati fogságról, és tekintettel a 73/5. számú Határozatra a fogva tartottakkal való bánásmód minimális követelményeinek szabályairól;

Megállapítva, hogy e határozatokba foglalt ajánlásoknak a büntető politika és a büntetőeljárás jelenlegi fejlődéséhez igazítása kívánatos;

Megállapítva, hogy emberiességi és szociális okokból az igazságszolgáltatás érdekeivel összeegyeztethető minimumra kívánatos csökkenteni az ítélet megelőző őrizet alkalmazását;

Felismerve minden bűncselekménnyel vádolt személy ügyének a lehető leggyorsabb tárgyalását biztosító eszközök szükségességének jelentőségét;

Emlékeztetve a Rómában 1950. november 4-én aláírt emberi jogok és alapvető szabadságok Európai Egyezményének megalkotására, valamint az Emberi Jogok Európai Bizottságának és Bíróságának erre vonatkozó joggyakorlatára;

Tekintettel az Európai igazságügy-miniszterek Bécsi Konferenciáján 1974. májusban elfogadott 1. számú Határozatra;

Ajánlja a tagállamok kormányainak annak biztosítását, hogy az ítélet megelőző őrizet kérdéseit törvényekben és gyakorlatukban az alábbi elvek irányítsák.

I. Általános

Alapelvek

1. A bűnösség bebizonyításáig ártatlannak vélelmezve bűncselekménnyel vádolt személy se helyezhető az ítéletig őrizetbe, csak akkor, ha azt a körülmények feltétlenül szükségessé teszik. Az ítélet megelőző őrizet ezért kivételes intézkedésnek tekintendő, sohasem lehet kötelező, és nem alkalmazható büntető célokból.

II. Az ítélet megelőző őrizetet elrendelő döntésekre alkalmazandó elvek

2. Bűncselekménnyel vádolt és szabadságától megfosztott személyt haladéktalanul bíró vagy más, a törvény által bírói hatáskörrel felruházott tisztségviselő elé kell állítani (a továbbiakban: "bíróság").

Ha az érintett személyt bíróság elé állítják, a fogva tartására vonatkozó határozatot késedelem nélkül kell meghozni.

3. Az ítélet megelőző őrizet csak akkor rendelhető el, ha alapos gyanú forog fenn arra nézve, hogy az érintett személy elkövette az állított bűncselekményt, és ha valós okai vannak azon vélekedésnek, hogy az alábbi indokok közül egy vagy több fennáll:

- a szökés veszélye,
- beavatkozás veszélye az igazságszolgáltatás menetébe,
- súlyos bűncselekmény elkövetésének a veszélye.

4. Amennyiben a fenti indokok fennforgása nem megalapozott, a tárgyalásig történő őrizet kivételesen

mégis jogszerű lehet rendkívül súlyos bűncselekmények meghatározott eseteiben.

5. Az őrizetet elrendelésének eldöntésekor a bíróságnak tekintetbe kell vennie az ügy egyéni körülményeit és különösen az alábbi lényegesnek tekinthető tényezőket:

- az állított bűncselekmény jellege és súlyossága,
- a bűncselekménynek az érintett személy által történt elkövetésére vonatkozó bizonyítékok bizonyító ereje,
- a bűnösség megállapítása esetén feltehetően alkalmazandó büntetés,
- az érintett személy személyisége, előélete, személyes és társadalmi körülményei és különösen közösségi kötődése,
- az érintett személy magatartása, különösen a megelőző büntetőeljárások által esetleg rárótt kötelezettségeinek a végrehajtása során.

6. Figyelmet kell fordítani azon szervek fejlesztésére, amelyek a bíróságok számára a gyanúsított személyi és szociális körülményeire vonatkozó információkat szolgáltatják.

7. Az ítéletet megelőző őrizet nem rendelhető el, ha a szabadságelvonás nem állna arányban az állított bűncselekmény jellegével és a bűncselekményre alkalmazható büntetéssel.

8. Amennyiben az őrizetet elrendelik, az erre vonatkozó határozat jegyzőkönyvének a lehetőség szerinti legnagyobb pontossággal kell tartalmaznia a vád tárgyát és a határozatot megalapozó indokokat. Ezt haladéktalanul közölni kell az érintett személlyel, és át kell adni a számára egy másolatot.

9. Amikor a fent említett elveknek megfelelően az ítéletet megelőző őrizet elrendelhető, a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a fogva tartás elkerülhető-e a 15. pont alatti elvben említett alternatív intézkedések alkalmazásával.

10. Az érintett személy számára jogot kell biztosítani a bírói hatóságok előtti jogi képviseletre minden alkalommal, amikor az ítéletet megelőző őrizet kérdése felmerül vagy felmerülhet.

Ha az ítéletet megelőző őrizetet elrendelik, nyomban amint megvalósítható, ingyenes jogsegélyt kell számára biztosítani, amennyiben anyagi eszközei nem kielégítőek.

11. Minden olyan személynek, akinek az ítéletet megelőző őrizetét elrendelték, joga van a határozattal szemben fellebbezésre, és szabadlábba helyezése iránti folyamodásra.

12. Azt a személyt, akivel szemben elrendelték az ítéletet megelőző őrizetet, tájékoztatni kell a jogairól, különösen a jogi képviselethez való jogáról, ingyenes jogsegély kérelmének jogáról, fellebbezési jogáról, valamint a szabadlábba helyezés kérésének jogáról.

13. Az ítéletet megelőző őrizet nem tarthat tovább annál a határnál, amely a 3. pontban lefektetett elvben megállapított célokból következik, valamint nem folytatódhat, ha a tárgyalást megelőzően őrizetben töltött idő aránytalan a bűnösség megállapítás esetén feltehetően letöltendő büntetéssel.

14. Az ítéletet megelőző őrizetet a törvényben vagy a bíróságok által meghatározott ésszerűen rövid időszakonként felül kell vizsgálni. Ennek a felülvizsgálatnak tekintetbe kell vennie a körülményeknek az érintett személy őrizetbe vételét követő valamennyi változását.

III. Az alternatív intézkedések alkalmazásának elvei

15. Annak vizsgálatakor, hogy az ítéletet megelőző őrizet elkerülhető-e, a bíróságnak tekintetbe kell vennie minden szóba jöhető, következő alternatív rendelkezéseket:

- az érintett személy ígérete a bíróság előtt megkívánt időpontban való megjelenésre és az igazságszolgáltatás menetének nem akadályozására;
- meghatározott címen lakás kötelezettsége [ez jelenti az otthont, az óvadékos szállást, fiatal elkövetők specializált intézetét, stb.] a bíróság által lefektetett feltételek alapján;
- meghatározott hely vagy kerület engedély nélküli elhagyásának, vagy az oda belépésnek a korlátozása;
- bizonyos hatóságoknál meghatározott időközönkénti jelentkezés rendje [azaz bíróság, rendőrség, stb.];

- útlevélnék vagy személyazonossági iratoknak az átadása;
- intézkedés az érintett személy óvadékáról vagy pénz biztosíték más formájáról, anyagi eszközeinek tekintetbe vételével;
- kezességre vonatkozó rendelkezés;
- felülvizsgálat vagy segítség a bíróság által kijelölt hivatal által.

Ezeket az intézkedéseket az érintett személynek írásban kell megküldeni és világosan meg kell magyarázni, figyelmeztetni is kell őrizetbe vételének lehetőségéről, ha nem tesz eleget a rendelkezéseknek.

Azon személy részére, akivel szemben bármilyen alternatív intézkedést alkalmaztak, ezen intézkedés által megkívánt mértékben ugyanazokat a biztosítékokat kell nyújtani, mint ezen Ajánlás alapján a tárgyalásig őrizetbe helyezett személyek részére.

IV. A nyomozás/vizsgálat és az ítélethozatal során alkalmazandó elvek

16. A vizsgálati fogságban lévő személlyel szemben a nyomozást a legrövidebb határidőn belül kell lefolytatni úgy, hogy az a minimumra csökkentse az őrizet tartamát. Minden lehetséges erőfeszítést meg kell tenni e cél elérése érdekében.

Úgy a nyomozás, mint a tárgyalás során az érintett hatóságoknak elsőbbséget kell biztosítaniuk azon ügyek számára, amelyekben az érintett személy őrizetben van.

17. Az ítéletet megelőző őrizetben töltött idő tartamával a letöltendő büntetés mértékét csökkenteni kell.

18. Figyelmet kell fordítani az ítélethozatalig őrizetben tartott azon személyek számára kártérítési eljárás megalkotására vagy kiterjesztésére, akiknek ezt követően a bűnösségét nem állapították meg.

* Recommendation No. R (80) 11 oncerning custody pending trial

Forrás: http://www.lb.hu/embjog_t/ET001180.html